

przez Chmielnickiego od zbuntowanych Kozaków im zadana.

Żytomierz, miasto i zamek, stolica niegdyś powiatu tego imienia. R. 1320 przez Gedymina w. księcia litewskiego opanowane, o czem świadczą Kojalowicz i Strykowski.

Bogusław, z zamkiem mocnym, mówi Cellaryusz, nad rzeką Roś.

Leśnice, Rokitno, warowne miejsca.

Biała Cerkiew, miasto warowne; tu podpisał ugodę Chmielnicki z królem Janem Kazimierzem 1651 r. lecz jej nie dotrzymał, jak wyżej powiedziano.

Trypol, Stajki i Rysowo, nad Dnieprem mocne niegdyś zamki.

Trechtymirów, miasto i zamek obronne, przez Stefana króla hetmanom kozackim nadane i na rezydencją ich oraz zbrojownią przeznaczone; tu jest monaster między skalami, w którym Kozacy składy swe i skarby niegdyś mieli. 1638 roku Polacy władzę hetmanów kozackich zniszczywszy, miasto to im odebrali, co było jedną z najgłówniejszych przyczyn do zapalenia straszliwego buntu.

Kaniów, miejsce niegdyś warowne nad Dnieprem.

Masłowstaw, zamek obronny; tu Chmielnicki po pamiętnej pod Beresteczkiem 1651 roku klęsce, zebrane swe swe siły przeciw Polakom stawiał.

Jahorlik, zamek i miasto.

Moszna, obronne miasto; niedaleko wieś Kumejki, pod którą Stanisław Koniecpolski hetman w. koronny 1637 r. zbuntowanych Kozaków rozgromił.

Białozor, starożytne miasto pod wielkim lasem; okolica jest tu lasów pełna, które od Międzyrzecza nad Rosią poczynając się, ciągną się od północy na południe różnemi imionami nazwane, jak widzieć jeszcze na kartach Zanoniego: Orlej las, Lebedyn las, Majdanów las i inne.

Czyrkasy, z zamkiem nad Dnieprem; tu za czasów Zygmunta I był starostą i straży kozackich pogranicznych pierwszym dowódcą Ostafiej Daszkiewicz, mąż